

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hó a.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is,

A közös hadsereg mozgósítása

Kolozsvár, május 4.

Európa a tegnapi napon a legkomolyabb válság elé jutott. A macedon forradalmi mozgalmak intézői szörnyű világítás mellett mutatják be hatalmukat, erejüket és elszántságukat. Mint tegnapi táviratunkban jelentettük Szaloniki város negyven helyén követtek el dinamit-merényletet, amelyek borzalmas pusztítás színhelyévé tették a várost.

A titkos aknaműveletek; a guerilla harcok szűk mezejéről az albán forradalmárok immár a lázadás útjára léptek és ezzel egyszersmind az u. n. keleti kérdést a legkomolyabb jelentőségű és gyors intézkedéseket sürgető kérdéssé avatták.

Ez események bennünket nagyon közelről érdekelnek. Jelentős érdekeink fűződnek ahhoz, hogy rend és nyugalom legyen a keleten. E fontos és nem kicsinyelhető politikai és közgazdasági érdekeinket a macedon forradalom nagyon veszélyezteti és ennek következménye, hogy ma már három hadihajónk ott áll a forradalom színhelye: Szaloniki előtt és lehet, hogy mire e sorok megjelennek eldördül az első ágyulövés, mely egyszerűsminde hirtelen lesz az örökké aktuális keleti kérdés végleges rendezésének.

A porta, melynek első sorban érdeke, hogy a macedon forradalmi bizottságok rémuralma megtöressék, teljesen tehetetlen a történetekkel szembe. Okvetlen szükséges tehát, hogy az európai nagyhatalmak közös meggyőződéssel gondoskodjanak a rettenetes helyzet szanalásáról.

S bármennyire kíváncsok és sürgös is ez, mégis szomorú, hogy első sorban nekünk kell gondoskodnunk arról, hogy a lázadás elfojtassék.

A mi katonáink, a mi véreink kerülnek oda a vágóhídra és felő, hogy mi leszünk azok, kik akkor, midőn a hozott áldozatok rekompenciájáról lesz szó: kívül esünk azon. A sült gesztenyét mindenestre mi fogjuk kikaparni, természetesen, mindig, mások számára: talán Törökországnak, talán Oroszországnak.

Annyi bizonyos, hogy a mozgósítás a legkomolyabban küszöbön van. **Magas katonai körökből értesülünk, hogy itt Kolozsvárott 400 wagon van készenlétben**, hogy esetleges mozgósítás esetén az ezredek akadálytalanul utnak indulhassanak, Szaloniki felé.

— **Dr. Deák Albert rőpirata.** A »Pesti Hírlap« tegnapi számában a következő emlékezik meg dr. Deák rőpiratáról:

»A többség akarata és az obstrukció. Ezzel a címmel dr. Deák Albert kolozsvári ügyvéd, egyike az erdélyi politikai írók legjobbjainak, rőpiratolt írt. Az író igen ügyesen és erős érvekkel polemizál gróf Andrássy Gyulának az obstrukcióról vallott elveivel szemben. Fejtegeti és bizonyítja, hogy »a többség uralma« vagyis a szavazás épügy nem maga a parlamentarizmus, nem a lényege annak, valamint nemogyoró a lyukas aggyoró; hanem csak héj, annak bele tartalma nélkül; legföljebb egy undorító nyű tanyája, szemétre való szemét. A képvisleti kormány-rendszernek, vagyis a parlamentarizmusnak lényege abban van, hogy a kormányzati politika a közvélemény exponense legyen, a mi viszont csak úgy érhető el, ha maga képviselőház nem egyéb, mint a hamisítatlan közvélemény kialakulása. Amde ezek a magyar politikusok »a többség uralmának« cége alatt kutyába sem veszik a közvéleményt s inkább készek annak megnyugtató helyet az »ex-lex« sültésébe tenni egy halálágrást és kockáztatni, ha nem is saját életüket, de a magyar alkotmányt egy olyan törvényért, ami ebben az országban az ördögnek sem kell. Foglalkozik igen beható tanulmányok alapján a szerző a magyar parlamentarizmussal.

— **Szatmáriak a házelnöknél.** Szatmárról 200 tagú küldöttség érkezett Budapestre, hogy a katonai javaslatok ellen

tiltakozó kérvényét átadja a házelnöknek. A deputációt Lengyel Zoltán fogadta és vezette a Házbá.

— **Bötvös Károly ünneplése.** Az egyetemi ifjúság körében mozgalom indult meg, hogy Bötvös Károlyt legutóbbi beszéde alkalmából az ifjúság ovációban részesítse.

Magyar király — német nyelv.

Széll Kálmán közjogi tudománya.

Irtá: Kalmár Antal dr.

Kolozsvár, május 4.

Azt mondta Széll Kálmán, hogy a magyar király *célszerűségi* szempontokból teszi a magyar hadsereg magyar nyelvét — *némítetté*.

Fölmerül azonban a kérdés, hogy kinek célszerű az: az osztráknak, vagy az osztrák császárnak — magyarnak, vagy a magyar királynak? És a mi az osztráknak és az osztrák császárnak célszerű — az egyáltalán célszerű-e a magyarnak és a magyar királynak is?

Hogy a német nyelv kinek célszerű: az osztráknak-e, vagy a magyarnak: ezt az utolsó kanászbojtár is megmondja Magyarországon, ehhez nem kell Széll Kálmánnak tizenkét iskolás esze. Amde mióta árulják az osztrák célszerűséget — a magyar közjoggal egy gyékényen?

Mióta és miért árulja azt éppen Széll Kálmán, mikor itt *első sorban* nem a célszerűségről, hanem a jogról van szó, arról t. i. hogy van-e joga a magyar királynak, a magyar nemzettől kapott magyar katonai felségjogai alapján a magyar hadsereg magyar nyelvét *némítetté* tenni?

Van-e joga, vagy nincs: ez a kérdések kérdése.

Mert célszerűségről csak akkor lehet beszélni, a mikor már *előbb* meg van a jog. A jogomon *belül* intézhetek akármit célszerűen, de a jog hiányában, a jogon kívül egyáltalában nem intézkedhetek sem célszerűen, sem célszerűtlenül.

Széll Kálmánnak azonban erre az a logikája, hogy ott van a törvény, annak 11. §-ában a három katonai felségjog, — ezt a magyar nemzet adta 1867-ben a saját királynak, tehát ezen katonai felségjogok birtokában intézkedhetik a magyar király célszerűségi szempontokból akképen, hogy német legyen a magyar hadsereg magyar nyelve.

Ez mondok Széll Kálmánnak csak a logikája, de dicseretére legyen mondvá, hogy sem ő, sem más (Bekicsen és Andrássy kivül) a magyar országgyűlésen még egész meyeven nem mondotta, hogy erre az istentelenségre joga van a magyar királynak. Nem, ezt ilyen formában még Széll Kálmán sem szajlaltotta ki a száján.

Hanem keltetik a dolgot: emlegetnek közösséget, emlegetnek egységet, emlegetnek célszerűséget, emlegetik a kiengesztölt hadsereget, füvel-fával érvelnek, izzadnak és kiáltoznak: de ezt a meyeve közjogi formulát még sem szögezik ki a magyar országgyűlés aajtájára, hogy a magyar királynak kétségtelen joga volna a magyar nemzettől kapott alkotmányos katonai felségjogai alapján a magyar hadseregnek a magyar nyelvét — *némítetté* tenni. Ettől a rettenő közjogi sülyedéstől még talán Münnich Aurél is tartózkodik.

Már pedig a magyar hadsereg nagy közjogi kérdés tisztán és egyes-egyedül csak ezen fordul meg. Ezen — és semmi más. Minden más katonai kérdés csak lappalja, csak tizedrangú kérdés ennek az egyetlen kérdésnek a fontosságához képest.

A közjogi kérdést tehát úgy formulázhatjuk meg, hogy a magyar katonai felségjogok tartalmazhatják-e a nemzeti nyelvet akképen, hogy avval a magyar király kénye-kéve szerint rendelkezhezzék?

Hogy a nemzeti nyelv a nemzetnek egy egészben, mint egyes részeiben elidegeníthetetlen, senkire — még magára a királyra se — át nem származtatható joga, közjogiunk szerint királyi felségjogot soha nem képezett s így a magyar nemzeti nyelvet a magyar király katonai felségjogai sem tartalmazhatják: az közjogi, történeti, közjoglogikai és tudományos törvénymagyarázási érvekkel és okokkal megcáfolhatatlanul be lehet bizonyítani.

Itt most mi röviden csak a közjogi érvekkel foglalkozunk s fölállítjuk a következő tételt: Hogy a nemzeti nyelvvel való rendelkezés tekintetében a királynak olyan jogai lennének, amelyek őt akképen illetnék meg, hogy azt az állam bármely organizmusában s így a magyar hadseregben is, akár egészen, akár részben eltörölhetné, vagy 1844. előtt a latinon kívül) más nyelvvel helyettesíthette volna, vagyis, hogy a magyar nemzeti nyelv valaha is királyi felségjogot képezett volna: azt Szent Istvántól kezdve, egész le a mai napig egyetlenegy törvényvel sem lehet bebizonyítani. De még közjogi szakkassza sem, olyannal t. i., amely Werbőczy Tripartituma szerint:

a bona, antiqua és approbata consuetudo törvényes kellékeinek felelhetne meg.

Ellenben, hogy a nemzeti nyelv kizárólagosan csak nemzeti jogot képez, tehát sohasem felségjogot: azt régebb- és újabkori törvényeink nagy számbizonyítják. Csak szemelvényül hozom fel, hogy az 1903. VIII., az 1832–36-iki törvényben, az 1840. VI. t. c., az 1844. II., az 1868. XLIV. törvények kelyekben mindenütt ki van mondva az, hogy a magyar állam nyelve a nemzeti magyar nyelv. S minthogy az 1844: II. t. c. cikkelynek a helytartótanácsra vonatkozó intézkedései jelenleg egész összességükben, tehát a nemzeti nyelvet sem véve ki, a kormányzati ágakat földelő miniszteriumokra, vagyis az összes végrehajtó hatalomra alkalmaztatnak: következésképpen a nemzeti nyelv az állambatalom semminemű ágazatában, kormányzatában, tehát a hadsereg szervezete tekintetében sem lehet felségjog.

Azonban mélyen elszomorító, de egyuttal a sziveket dühre is fakasztó dolog magában véve már az is, hogy egy szabad országnak a nemzet nyelvére vonatkozó jogoknál különbséget kell tenni a királyi felségjogok — és a nemzeti jogok között — s bizonyítani kelljen azt, hogy a nemzeti nyelv a nemzetnek elidegeníthetlen joga lévén: az Magyarországon a magyar királyi felségjogait nem képezheti, mert ha a törvény, vagy közjogi szokásnál fogva azt képezné: a magyar királytól *földé* lehetne, hogy nem élne nyelvében a nemzet.

Nemzeti nyelvünkre vonatkozó idézett közjogi törvényeink magát a királyt is kötelezik. Minthogy pedig a magyar hadsereg az állam végrehajtó hatalma körébe tartozik; s minthogy a végrehajtó hatalmat az 1791: XII. t. cikk második bekezdése értelmében a király is csak a törvények értelmében gyakorolhatja, amikor majd világosan rendeli: „Executiva autem potestas non nisi in sensu legum per Regiam Nostram Majestatem exercitabitur“ — ennél fogva még azon esetben is, ha a nemzeti nyelvnek a hadseregére vonatkozó része a szervezeti és vezényleti katonai felségjogok köréhez tartoznék: a királynak még ezen esetben sem volna joga a magyar hadsereg magyar nyelvét — *némítetté* tenni.

Nem volna joga, mert az 1867: XII. t. cz. 11-a a következőket rendeli: „Ö felségének a hadügyi körébe tartozó **alkotmányos** fejedelmi jogai folytán mindaz, a mi az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiengesztölt részének egységes vezérlésére, vonatkozik, Ö felsége által intézendőnek ismertetik el.“

A király tehát „de jure“ intézkedhetik a magyar hadsereg szervezete tekintetében a saját legjobb belátása szerint.

Es minélfogva intézkedhetik?

A törvény által engedélyezett katonai felségjogainál fogva intézkedhetik.

Es milyennek kell lenni ezeknek a felségjogoknak? Alkotmányosnak, vagy abszolút? Magyarnak — vagy németnek?

Benne van a törvényben „expressis verbis“: alkotmányosnak — és magyarnak.

De ha nem is volna világosan benne az alkotmányos és magyar szó a törvény szövegében: nincs felségjog a magyar közjogban, még a nemzeti jogokkal nem konkuráló, nem befolyásolható felségjogokat sem véve ki, mely az alkotmány sáncain kívül állana.

Itt a törvény azonban még *külön* is hangsúlyozza, hogy azoknak a katonai felségjogoknak alkotmányosoknak kell lenni.

Es a felségjog mikor alkotmányos? Akkor talán, ha német?

Tegye bolondd Széll Kálmán az öregapját, de ne bennünket magyarokat.

Akkor alkotmányos, ha azoknak gyakorlása a nemzeti jogok épségben és tiszteltben tartásával közjogilag megegyeztetetők.

Amde a katonai felségjogoknak a gyakorlása megegyeztetetendő közjogilag a nemzeti jogok épségben való tartásával akkor, a mikor az idézett s a nemzeti nyelvvel vonatkozó világos törvények dacára a király az államszervezetnek *éppen csak azon részében* nem tartja épségben a nemzeti jogokat, a hol a nemzeti jogokkal nem konkuráló katonai felségjogi intézkedések gyakoroltatnak?

Nem egyeztetetendő, mert a nemzeti nyelvvel vonatkozó közjogi törvényeknek és nemzeti jogoknak épségben tartása — magát a királyt is kötelezik.

Ezt a magyar közjogi törvényekből eredő és megcáfolhatatlan tételt meg is lehet fordítani akképen, hogy a magyar közjog szerint — *világos törvény hiányában* — lehet-e alkotmányos magyar fejedelmi jog az, mely a magyar nemzeti állam egy fontos kormányzati ágát *némítetté* teszi?

Nincs közjogias Magyarországon, aki erre — lelkiismerettel — igennel felelhetne s így bátran kimondható az eredmény, hogy a magyar hadseregnek *német nyelve a magyar királynak nem alkotmányos, törvénybe illektett magyar felségjogai, hanem az osztrák császárnak (a mi törvényünkben hiányzó) legkérdőbb abszolút császári jogán alapszik.*

Tisztán ezen — és semmi más! —

A magyar nemzeti állam és közjog szempontjából valami *vesztett* dolog vah abban, hogy a magyar állam összes közjogi organizmusában érvényesülhetnek a nemzeti nyelvvel vonatkozó nemzeti jogok: de mi helyet a már a magyar király magyar katonai felségjogairól van szó, ott a nemzeti nyelv legott negligálható, alterálható, ignoralható, fumigálható, nullifikálható (és még isten tudja — hányféle latin szó!)... a magyar király által!

Mi gyönyörűsége lehet a magyar nemzetnek az ő föle származó királyi felségjogokban, ha a király katonai felségjogaival némített teheti fiainkat a magyar hadseregben? Sose lásson inkább a nemzet magyar királyi katonai felségjogot, ha csak ilyen szentségtelen közjogi doktrinák alapján láthat.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 4.

— (A Gotterhalte Kolozsvárott.)

Minden hó első vasárnapján katonai mise van a főtéri templomban is. Tegnap tartották meg az e havi misét, melyen az áldozás után felhangzott a „Gotterhalte“, mely megbotránkoztatta az ájtatos közönség hazafias érzületét. A „Gotterhalte“-nak illeten való becsempészése ellen, határozottan tiltakozunk kell. S felhívjuk a hazafias érzületéről közismert Bró Béla apátlélembános urat, hogy a „Gotterhalte“-t tiltsa ki a kolozsvári templomokból egyszer s mindenkorra. A templom nem arra való, hogy ott politikai színezetti dalokat és különösen olyanokat adjanak elő, melyek alkalmasak arra, hogy vallásos áhitatunkat megzavarják.

— (Bagotai Lengyel Ernő hangversenye.)

A felsőbb leányiskola tornatermét tegnap délután nagyszámu közönség töltötte meg, mely egy kis csodagyermek hangversenyét meghallgatni gyűlt össze. — Parányi kis fiucska, a kit kilenc évesnek mondanak, bár alig látszik többnek hat évesnél; leül a zongora mellé s teljes két órán keresztül eljátszik egy csomó klasszikus zenedarabot, sőt saját szerzeményeit is. Ha egyéb nem, maga a fizikai fáradság bámulatra méltó volt, a mely még meglelt embert is igénybe venne, míg ez a csöppnyi gyermek változatlan kedvvel és lelkesedéssel, melyet csak a legvégén tompított el egy kis alig észrevehető kimerültség játszott a végig kitűzött műsorát. Kis keze villámgyorsan siklanak tova a billentyűkön, fontoskodó arcát még a megújulva felzúgó tapsok is alig derítik mosolyra, szinte zavart kimértiséggel hajtogatja magát — látszik egész lényén, hogy csak az ő nagy feladatába van elmerülve, arra van összpontosítva minden gondolata. Ha színezni kell, megcsinálja pompásan Chopinnél, de tud erőteljes is lenni, akár a Beethoven Es-dur sonatájánál, akár Liszt II. Rhapsodiájánál. És milyen élvezetes adja Weber gyönyörű Perpetuum mobilejét, Moszkovszky Tarantelláját vagy a Rubinstein valcert, milyen igazi virtuozitással játsza végig a Hunyadi-nyitány neheze futamait. Egyszer aztán elhallgatnak a klasszikusok és hallunk két rövid darabot, egyiknek *Rege*, a másiknak *Mazurka* a címe: egyszerű, de kedves és finom kiviteltű apróságok, melyeket megbámultak a hivatásos zenésztörök is — ezeket ő maga komponálta. Szóval a kilenc éves *Bagotai Lengyel* Ernő valóságos csodagyermek, aki teljes két órán keresztül elbájozt és magával ragadott a kis virtuos mindjárt az első szám után gyönyörű babérokoszorút kapott. Az élvezetes hangversenynek második szereplője, *Oltean* Klótlid, a jeles operaénekesnő volt. Tiszta, lágy és kellemes csengésű hangja minden számánál elbájozt a hallgatóságot. Trillái mesteriek voltak Massé Csalogánydalában, a La Grange ária pazar színezésével vált ki. Kedvesen adott még elő egy francia szövegű solot Delibes Cadixi leányából és egy Esterházy Rossi keringőt; erre egy műdalt énekelt, melyet a viharos tapsokra meg kellett ismételnie.

— (K. Árpássa Kata gyászsa.) A szegedi szintársulat jeles, új komikáját, a főúrnok most április hó 1-én eltávozott K. Árpássa Katát súlyos csapás érte. Férje: Kiss Ferenc, a színészek népszerű „Kiss Ferkó“-ja, tegnap hosszú, tragikus szenvedés után meghalt. A gyászshir Budapestre jött és általános részvételt keltett.

— (Kereskedelmi és iparkamarai választások.) Ismeretese az a küzdelem, melyeket a múlt évben az ipar min-

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílttér soronként 40 fillér.

den terén az ugynevezett kis- és nagyiparos pártok egymással folytattak. A küzdelemnek az eredménye két választás: az ipartestületi és a kereskedelmi és iparkamarai választások két-kétszeri megsemmisítése volt. A kamarai választások most nem sokára fognak megejtetni. Erre a választásra az iparosok és kereskedők komolyabb része nagyon egészséges módon készül. Arról van ugyanis szó, hogy minden erejükből oda akarnak hatni, hogy a kamara tanácsába csak arra érdemes, munkás tagok jussanak be, kik nem a címért, de igazi hivatásból vállalják el a fontos szerepet, hogy tanácsukkal segítsék az ipar és kereskedelem fejlődését. Ebből a célból kiválóan alkalmasnak bizonyulna egy iparosok és kereskedőkből egyenlő számban álló szervezőbizottság alakítása, a kik megállapodnának az igazán hivatott jelöltek személyére nézve és előterjesztést tennének majd a választók-nak. Munkatársunk több előkelő iparossal és kereskedővel beszélt a kérdésben, a kik az előadottakat lényegileg helyeselték; azonban ajánlatosnak vették azt is, hogy a szervezőbizottságba csak olyan tagok választatnának be, a kik maguk nem reflektálnak a tanácsosi állásra és hogy a szervező gyűlést az iparosok és kereskedők hivatalos vezetőségei; az egyletek és körök hívják össze, hogy a dolognak ne lehessen semmimű pártszínezete. Magunk részéről a kamara szempontjából csak helyeselhetjük a kérdés ilyen megoldását, mivel csak így lenne elérhető a kamara munkaképességének a helyes mederbe terelése.

— (Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléséről.) A bártfai orvos és természettudományi kongresszus 1901-ben tudvalevőleg kimondotta, hogy az idei kongresszust Kolozsváron tartja meg. Az előkészítést egy bizottság vállalta el, melynek élénk *Eszterházy* Kálmán gróf, elnök; *Purjesz* Zsigmond dr., *Szavcsina* Géza, dr. *Apáthy* István, alelnökök állanak. A bizottság az egyetem aulájában tegnap délelőtt gyűlést tartott, a melyen első sorban is egy helyi bizottságot szerveztek, melynek elnökei *Béldi* Ákos gr. és *Feilitzsch* Arthur br. lettek; jegyzője: *Sólyom* János. A vezetést az eddig elnöklő *Purjesz* dr.-tól ekkor *Béldi* Ákos gróf vette át, aki felkérte *Apáthy* István drt, hogy tegyen a teendőkre előterjesztést. *Apáthy* István dr. szerint két hét alatt meg kellene állapítani a helyi bizottság tagjainak számát és ezért felhívás kibocsátását javasolja; továbbá, hogy az így kibővített helyi bizottság azután a maga kebelében alakítson albizottságokat, a melyek a teendőket végezzék el. Ez a javaslat el is fogadtatott.

— (Halálozások.) *Ifj. Marsalek* Ferenc, az Erdélyi Gazdasági Egylet volt segéd-titkára május hó 1-én d. u. fél 6 órakor, élete 33-ik évében meghalt. Temetése tegnap d. e. 11 órakor volt nagy részvéllel mellett. — *Ifj. Kárpát* Józsefné szül. Kovács Annus élete 24-ik évében, Kézdivásárhelyen meghalt. Tsmetése május 3-án volt.

— (Változások a vasutaknál.) Az államvasutak igazgatósága május 1-ével a következő módosításokat eszközölte a vonatok közlekedésére nézve: Az Andrád és Kolozsvárról Budapestre haladó és Szolnokon eddig egyesített gyorsvonatok elkölönítve fognak ezután közlekedni. Budapest és Brassó között Aradon át gyorsvonat fog közlekedni. Ugyanezen vonalon gyorsvonat közlekedést állítottak be Gyulafehérvár és Budapest között; valamint Nagyszében és Budapest között is. Kolozsvár és Kolozskara között egy személyvonat fog naponta közlekedni. — A Kolozsvár és Brassó közötti gyorsvonatok Maros-Ujvár és Kolozskara állomásokon feltétlenül megállanak augusztus 31-ig.

— (Katonai kinevezések.) A közös hadsereg köréből. Ö Felső *Medelich* Adrián hadbíró főhadnagyot hadbíró százados; *Müller* Oszkár 51-ik gyalogezredbeli hadnagyot főhadnaggyá; ugyanazon ezredben *Bacsa* Róbert és *Konarek* Károly tiszthelyetteseket hadnagyokká nevezte ki.

— (Hirtelen halál.) Gancz Sándor vízvezetési szerelő 9 éves fia tegnap éjjel hirtelen nagyon rosszul lett. A gyereket már korábban bántotta torok fájás, de a szülők a dolognak nem tulajdonítottak semmi jelentőséget. Az éj folyamán úgy 11 óra tájt azonban aggasztó módon rosszabbodott a gyermek állapota, úgy hogy édes apja felkelt és karjaiba véve sietett vele az orvoshoz, de későre, mert a kis fiú utközben apja karjai közt meghalt a Ferencz József-uton.

— (Kivonat a hivatalos lapból.)
Áthelyezések: A vallás és közoktatásügyi miniszter *Mihálcsik* Etelka pásztló áll, ovónőt Hidakmásra. Az igazságügyminiszter *Bartha* István kaposvári telekkönyvvezetőt Nagyszebenbe.
Petrás Antal nagyszebeni telekkönyvvezetőt pedig Kaposvárra helyezte át. *Körvényes:* A vallás és közoktatásügyi miniszter *Korányi* Györgyöt a brassói tanfelügyelőzékhöz tolnokká nevezte ki. *Pályázatok:* Állami végrehajtói állásra a dési pénzügyigazgatóságnál; utbiztosi állásra Cézdivásárhelyen 14 nap alatt.

— (Sertés-zárlat.) A város terü-
lén több helyen sertésvész lépett fel. A fő-
kapitány hirdményeintján ennek követke-
zőben Kolozsvárra sertészárlatot rendelt
el. — A hirdményből a következő té-
telek közöljük: 1. a fertőzött és eze-
kkel közvetlen szomszédos udvarok le-
zárlatnak s onnan ki vagy oda be sertések
nem hajthatók; 2. ily udvarokról szaz egész
városról takarmány, szalma és trágya csak
előleges fertőtlenítés után szállítható a ha-
tár; más község határára a szállítás egy-
általában tilos. 3. a sertések marhalevelei
a kerületi kapitányok által beszedendők, új
levelek ki nem állíthatók; 4. mézsárosok-
nak, állatkereskedők és herélőknek a fer-
tőzött és ezekek szomszédos udvarokba a
sertésöklaba és telepekre bemenni tilos; 5.
a vérszemes és fertőzött helyről származó
sertések csak előzetes bejelentés és vizsgá-

SZÍNHÁZ.

—

Színházi műsor :

Hétfő:	Mariana. (b. 191. sz.)
Hedd:	Angot. (b. 192. sz.)
Szerda:	Csapodár. (b. 193. sz.)
Csütörtök:	Pry Pál. (b. 194. sz.)
Péntek:	Kornevilli harangok. (b. 195.)
Szombat:	Mignon. (b. 196. sz.)
d. u.:	A denevér.
Vasárnap)	este: Az igméndi kis pap. (b. 197.)

Este a »*Bob herceg*« ment szépen telt ház előtt és nagyon tetszett a címszerepben *Szabó Mariska*, *Kassai Garzó*, *Mátrai József* játszottak még nagyobb szerepeket.

IRODALOM.

—

+ Szemere György, előkelő írói egyéniség, mert nagytehetségű, erős meggyőződésű férfiú. E jeles kvalitásai legjobban érvényesülnek *A halász regénye* című művében, mely valamennyi eddigi munkája között a legsikerültebb. Vas Gereben óta még nem figyelték meg írónk oly élesen a magyar néplelek sajátosságait, mint a hogy Szemere teszi ebben a kötetben; a Kelemen halász alakja oly plasztikus, mint a moecha bronzból formált volna a szerző.

Budapest, május 4. (érk. 10 ó.)
A Tömörkényi közszéki elöljáróság
kérésére **Wlassics Gyula** kultusz-
miniszter plébánia lakház építésére
10.000 koronát adományozott.

Budapest, május 4. (érk. 10 ó.)
Miskolczból jelentik: A katonai javaslatok ellen tegnap tiltakozó népgyűlést tartottak, melyen Uray Imre orsz. képviselő is jelen volt és nagyhatású beszédét mondott.

Budapest, május 4. (érk. 10 ó.)
A miniszterelnök jelentése ellen a
jövő hét folyamán annyi ellenzéki
képviselő van szólásra feliratkozva,
hogy más tárgyalásra nem fog ke-
rülni sor.

Budapest, május 4. (érk. 10 ó.) Somogy megye törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést tart, melynek különös érdeklődést kölcsönöz ama körülmény, hogy a megye gyűlésen a megyei szabadelvű párt bizalmat akar szavaztatni Széll Kálmán miniszterelnöknek. Ennek keresztülvitelére a megye szabadelvűpárti képviselői már leutaztak Somogyba, hogy előkészítsék a ta-

A rendőrség a — football ellen.
A mint értesülünk dr. Hadady Endre főkapitány rendeletét bocsát ki, melyben eltiltja a batalságot attól, hogy a Bivalyrté, vagy más városi leelőt, sport céljakra (labdajátékokra) használjanak. Szerény véleményünk szerint ez a rendelet nem állhat meg, abban a formában, hogy egyszerűen büntetéssel sújtás azokat, kik az ellen vőtenek. Az ifjúság testedzése elsőrendű nemzeti érdek, ha a Bivalyrtén nem kultiváltják a sportot, jelöljenek ki egy más területet, a hol azt tehetik, de az ifjúság testedzése érdekében helyet kell, hogy adjanak valahol nekik. Cofpos rendeletekkel ezt az ügyet elintézni nem lehet. Amint különben értesülünk az ifjúság mozgalmat indít a rendelet ellen és fel fog kérni egy városi bizottsági tagot, hogy ez ügyben a közgyűlésen interpelláljon.

Football match. Csekély közönség előtt mérkőzött tegnapi városunk két első csapata az unitárius kollégium és a kereskedelmi akadémia csapata. A match előtt az „Ifjúsági Football Club” (I. F. C.) játszott az „Unitárius II.” ellen, egy fél időt. E mérkőzésről semmi feljegyezni valót sem találtunk — mivel nagyon hiányzott a tréning. Az eredmény 1:0 az „Ifjúsági Football Club” javára. Ezen próba match után a kereskedelmi akadémia az unitárius kollégium ellen vette fel a harcot. Az akadémiáták játéka precízebb és szebb volt, nemkülönben a játékszabályok jobb ismerete is észrevehető volt. Jóval felül emelkedtek tudásukkal ellenfelük — az unitárius kollégiumi csapatának. A kereskedelmisták közül igen jól játszottak: Kocz Erő a csapat kapitánya és Zombory. A mérkőzéseket Vermes és Lassel toruatanörök vezették — *keres érdeylel.* Megjegyezzük még, hogy ugyi öt óra felé kilovagolt két lovarendőr (9. és 10. sz.) és felinták a játék vezetőinek és igazgatójának nevét (Vermes Lajos tanárét) még pedig *felőbb* rendeletre, melyről más hírből számolunk be. Ugy látszik, megirigyelték már azt a pocsyolás kis területet is a felsőbb hatóságok. (1)

GOMBOS FERENCZ.

Azt a sorsjegyszámot rendelje meg levelezőlap által, mely ama óra mellett van föltüntetve, a 0 mely időben ezen hirdetést 0
0 0 0 0 olvassa. 0 0 0 0

Az óra belsejében feltüntetett
x szerencseszámok kizárólag x

BENKŐ BAKHÁZMÁL

Budapest, Andrássy-út 79.

Huzás május 22. és 23-án.

Az I-ső osztályu sorsjegyek árai:

$1/8 1.50 \text{ K.}$ $1/4 3.- \text{ K.}$ $1/2 6.- \text{ K.}$ $1/1 12.- \text{ K.}$

A mi verőink azon előnyben részesülnek, hogy befizetéseiket postakáréko o o pénztári cheque útján, tehát o o

 költségmentesen

o o o o teljesíthetik. o o o o

HÍRDETÉSEK

felvétetnek e lap kiadóhivatalában. Egyetem-

Attila W. Szam, *Lycium-hyomida*.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

Iskola Ala

Államadósság.		Mai záró árfolyam	
		Pénz	Aru
Magyar aranyjárdék	4 ⁰ / ₁₀	121 25	121 75
» kor. járdék	4 »	92 50	93 —
1876. keleti vasuti alam			
kölcs. aranyb. adóiev.	4 1/2 »	—	—
1889. áll.-v. a.-kölcs	4 1/2 »	—	—
» ezüstkölcs	4 1/2 »	99	90
Áll.-k. vask. célj. adóm.	3 »	203	200
» » » nyer.-k. 200 K.-ás	4 »	201	204
» » » » 100 K.-ás	4 »	201	204
M. Regále kárt. kötv.	4 1/2 »	201	204
Horr. Szlav. kárt.-k.	4 1/2 »	101 40	102 40
M.-földteherm. kötv.	4 »	99 50	100 50
Horr.-Szlav. » » »	4 »	99 50	100 50
Tiszai és szeg. nyer. k.	4 »	157	160
Horr.-Sz. jelz. föld. k.	4 »	100 75	101 75
Egyes sz. papírbn	4 3/10 »	100 70	101 70
» » » ezüstben	4 2/10 »	100 70	101 10
Osztr. aranyjárdék	4 »	121 00	122 —
» koronajárdék	4 »	101	101 50
» áll. sorsj. 1854.	3 3/10 »	174	184
» » 1860. évb.			
» » 1000 K.	4 »	154	156
» » 1860. 200 K.	4 »	183	187
» » 1864. 200 K.	.. »	248	258
» » 1864. 100 K.	.. »	248	253
Bpestföv. 1890. kölcs.	4 1/2 »	—	—
» 1897.	4 »	98	98 75
Temes-Béga-társulat	4 »	98 50	99 50

Záloglevelek és elsőbbségek.			
Egy. bp. főv. tktár	4 1/2	>	101 — 102 —
Kisbirt.-orsz. földh.int.	5	>	104 — 105 —
» » »	5	>	104 — 105 —
» » » 50 1/2 évi	4 1/2	>	103 25 102 25
M. agr. és j.b. szőlőköv.	4	>	103 25 97 75
» járv. visszafi.	4 1/2	>	101 25 104 25
» záloglél	4 1/2	>	131 — 102 25
M. földhitel papírban	4	>	— — —
» » »	4	>	99 30 100 30
» » » koronáért	4	>	99 50 100 50
» » » talajjav.	4	>	97 70 98 70
M. jelzálog-hitelbank	4 1/2	>	100 75 101 75
» » »	4	>	101 — 102 —
» » » közs. köles.	4 1/2	>	100 20 101 20
» » » nyer. kötv.	4	>	100 27 100 28
» » » »	3	>	111 25 112 50
M. orsz. közp. t.-p.	4 1/2	>	101 — 102 —
T.-p k. jelz. bankja	4	>	100 75 101 75
» » » közs. kötv.	4	>	100 75 101 75
» » » »	4	>	100 50 101 50
Pesti haz. tp. közs. k.	4 1/2	>	100 50 101 50
» » » »	4	>	98 50 99 50
» » » » záloglev.	4	>	97 50 98 50
Pesti m. keresk. bank	4 1/2	>	101 — 102 —
» » » »	4	>	99 25 100 25
» » » » közs. k.	4 1/2	>	106 75 107 75
» » » » »	4	>	98 75 99 75
Adria tengerh. r. t.	4 1/2	>	101 — 102 —
Bpest-közüti v. t.	4	>	100 35 101 35
Bpest-pécsi vasút	4	>	98 — 98 50
Kassa-oderb. 1889. cz.	4	>	99 25 100 25
» » » 1889. ar.	4	>	105 — 107 —

Bankok.
Angol-Osziprak bank
Budapesti bankegyesület
Első magyar iparbank
Fiuneti hitelbank
Bpesti giro- és pénzt.-egyl.
Hazai bank részv.-társ.
Hermes m. ált. v.-ű r. t.
Horvát orsz. jelzálogbank
Magy. agrár- és jár.-b. rt.
Magy. általános hitelban
Magy. ipar- és keresk. ban
Magy. jeiz.-hit-ban l. kib.
Magyar kereskedelmi r.-t.
Magyar leszámítolobank.
M.-tak.-p. közp. jelz. bankja
Osziprak hiteltétezt
Osziprak-magyar bank
Pesti m. keresk. bank

Takaréképénztárak.
Belvárosi tak.-pénzt. r.-t.
Budapesti III. kerületi
Budapesti Erzsébetbavárosi
Bud. íp. és orsz. zálogk. rt.
Egyesült Bpest fővárosi
Magy. ált. tak.-pénzt rt.
Magyar orsz. központi
Pesti hazai első tak.-p.

Biztosító társaságok.

Bécsi biztosító társulat
Bécsi élet- és jár.-bizt. társ.
Első m. ált. bizt.-társ.
Foncière pesti bizt. int.
Magy. jég- és vízszontb. rt.
„Nemzet” baleset bizt. rt.
Pannónia vízszontb. int.

Malmok.

Konkordia malom
Első budapesti malom.
Erzsébet malom.
Luiza malom.
Henger malom
Molnárók és sütők malma
Viktória malom.

Iparvállalatok.

„Apolló” kőolajfin.-gyár r.-t.
Bp.-sztl.-őrlinc téglagyár rt.
Egyes. tégl- és cement gy.
Esz.-magyarorsz. köszénb.
F.-m. orsz. bánya és kohómű.
„István” téglagyár rt.
Kábelgyár rész.-társ.
Kőbányai gőztéglagy. rt.
Köszénb. és téglagy. rt.
Magyar aszfalt részv.-t.
Magy. ált. köszénb. rt.
Magyar gázizzófény rt.
M.rugyantaárugy. rt.
Magy. vasúti fogalmi rt.
Magv. keramiai-gyár rt.

Mai zārō arfolyam	
Pénz	Aru
275	276
85	90
326	328
139	142
206	208
200	205
240	243
420	430
420	430
725	726 50
521	522
640	650
456	457 50
1040	1070
674 75	675 25
1601	1611
2675	2695
217	219
193	198
402	405
2238	2245
565	566
1510	1530
17350	17425

430	440
570	580
7150	7250
200	205
301	304
200	210
1790	1810
190	200
980	1000
440	450
205	206
760	770
370	373
368	373
240	260
193	199
334	338
700	730
350	355
97	98
265	270
526	536
350	360
375	390
84	88

	Mai záro ártolyam	
	Pénz	Áru
zögzadzasági ipar rt.		
zö-gö-tarjani köszenbánya	546	547
akki téglá- és mészégető	190	190 50
5 m. gazd. gépgyár rt.		
anubius» m. hajógy. rt.	115	120
gyver- és gépgyár r.-t.		
sz és társa v.-ö. r.-t.	2070	2080
gy. vag. és gép. r.-t.	350	360
holson gépgyár r.-t.	160	170
aa-mur. S.-t. vasmű r.-t.	486 50	487 50
lick-féle gépgyár	270	182
ldoff és Dittrich gépgy.	179	280
itzer I. g. és v.-gy. r.-t.	113	116
enaum	97	107
nklin-társulat	453	468
llas» irod. és ny. r.-t.		
ti könyvnyomda r.-t.	2500	2600
vaggon-kölcsonzó r.-t.	690	710
apesti ált. vil. r.-t.	224	226
5 magyar betűöntő r.-t.	200	205
5 nagy. gyapjum. gy.	570	590
5 nagy. rész.-serfőző	2150	2200
5 nagy. sertéshiz. r.-t.	400	410
5 nagy. szálló r.-t.	499	510
5 pesti spódium-gyár.	280	290
mei rizshántoló	2610	2650
rhwind féle szeszgyár	900	910
angária» műtrágya-gyár	215	225

nyai polg. serfőző r.-t.	190	193
cukoripar részv.-társaság	1560	1580
gy. fém és lámp. gy.	244	249
gyar. vállomossági r.-t.	263	268
szövetkő villamos társ.	506	507
szövetk. wag.-köles. r.-t.	560	570
Közleked. vállalatok.		
ria» m. teng. haj. r.-t.	452	454
lapesti közúti vasp. r.-t.	597 5	598
sti köz. vasp. élv. jegy	350 50	306 50
sti vill. vár. vasut r.-t.	314	314 5
» » élv. jegy.	110	112
st-ujpest-rákosp. vill. v.	160	165
» vasut	56	57
» na gőzhajós r.-t.	925	930
» sz.-oderbergi vasut	393	395
» gyar. gácsországi vasut	440	443
» gy. foly. és tengh. r.-t.	—	—
» trák-magyar államv.	688	688 50
Sorsjegyek.		
» ilika	17	19
» sv. ny.-k 1874-b.	445	450
» avári	165	175
» sziv»	9	10 75
» » osztrák felülb.	27	29
» gy. vörös-kereszt	26	28
» » o. felülb.	27	29 50
» sz vörös-kereszt	32 50	34
» » o. felülb.	35	37
» tr. vörös-kereszt.	55	57
» trák hitel	437	443
» » ly	175	180

Nyomatott: Gombos F. Lyceum-könyvnyomdájában Kolozsvárt.